

Ezen lapok hétfői kivéve naponta jelennek meg. Előfizetési ár félre Pozsonyban és Pesten helyben boríték nélkül 7 ft, postán borítékban hetenként kétszer küldve 8 ft 24 kr, hatszor küldve 9 ft 12 kr. p. p. A hirdetések minden négyezer hasábozott apróbetűs sorért vagy ennek helyéért 5 p. kr., a kettős sorért pedig 10 p. kr. fizetnek.

Szerda

844.

Május 24. 1848.

Előfizethetnél Pozsonyban kiadó-hivatalban, ventur-utca Zierer-házban 114. szám alatt földszint, és Pesten hatvani-utcai Horváth-házban 583d szám alatt földszint és minden kir. postahivatalnál. — Ausztriai birodalomba és külföldre menendő példányok csak a bécsi császári királyi főpostahivatalnál rendelhetetnek meg.

BUDAPESTI HIRADÓ.

Nemzetiségek és osztályok közt! béke! Monarchia! Alkotmányos szabadság, rend. törvényesség!

TARTALOM. Ministeri felszólítás és határozatok. — Pest május 21. — Pozsony május 22. — Sz. Fehérvár számos polgárainak felszólítása. — A déli szláv császárság. — Fővárosi levelek X. — Ausztria. — Olaszország. — Franciaország. — Anglia. — Spanyolország. — Hirdetések. — Status- és iparpapírok arkelete a börzén.

H a z a f i a k !

Epen most vettük futár által azon tudósítást, hogy felséges királyunk Bécs városát váratlanul elhagyta, s utját Innsbruck felé vette.

Sietünk ezt a közönséggel tudatni, nehogy e hír más alakban s tán elferdítésekkel terjesztve, okot adjon nyugtalanságra, s eszközül szolgáljon izgatásokra, melyeket a haza jelen körülményei között kerülni s távoztatni minden honpolgárnak legszentebb kötelessége.

Meg vagyunk győződve, hogy a magyar nemzet legforróbb ohajtása teljesülne, ha ő felsége, Bécsből távoztával, egyenesen hű magyarjai közé jött volna, hol szentéges személyét buzgó lelkesedéssel környezné azon nép, melly szabadságához s törvényes fejedelméhez szeretetben, hűségben ingadozni soha nem fog. S nem is késtünk a nemzetnek ezen forró ohajtását azonnal ő felsége elébe terjeszteni, bizodalmat kérve s remélve a jó királytól, azon néphez, melly századokon keresztül e bizodalmat épen a veszélyek legnehezebb óráiban oly igen megérdemelte, s melly azt megessalni bizonyosan képes nem volna soha. És mivel azon alkotmányos viszony, azon hűség és ragaszkodás, melly nemzetünket törvényes királyunk személyéhez s az uralkodó házhoz köti, változat nem szenvedhet az által, hogy ő felsége birodalmának valamely más részébe tette által tartózkodása helyét, hg Eszterházy Pált, mint ő felsége személyéhez rendelt felelős magyar ministert utasítottuk, hogy urunkat királyunkat mostani tartózkodása helyére azonnal kövesse, s törvényszabta állásában magas személye mellett maradjon.

Polgárok! Európai események segítették elő hazánkban is az egész nemzet rég ohajtott szabadságának létrehozását; de az egész nemzet egyesült ereje s osztatlan közremunkálása szükséges arra, hogy az európai mozgalmaknak sokféle irányban zavargó rohama veszélybe ne döntse hazánkat, nemzetünket s annak kivívott szabadságát. — Mi erőnk s teltségünk szerint teljesítendjük a reánk bízott kötelességet, de hogy nehéz feladatunkban eljárassunk, a nemzet buzgó s erélyes támogatására van szükségünk.

Szükségesnek tartottuk az országgyűlésnek minél előbbi összehívását, s annak határnapjait f. évi júliushónapnak 21k napját tűztük ki, s azt ő felségéhez is felterjesztettük. De rendkívüli körülményeink között addig is, minden egyes polgárnak szent kötelessége, mindent elkövetni, hogy a hazát fenyegethető veszélyek megelőztesse.

A hazának szent nevében szólítjuk fel tehát a honnak minden polgárát, legyenek erők és állhatatosak a hon és szabadság iránti szeretetben s a törvényes fejedelem iránti hűségben; legyenek egyetértők, s mellözve minden viszálykodást, mi erőnk megterhetné, egy célra egyesülve munkálkodjanak a haza megmentésén. — Felszólítjuk a hon polgárát, hogy azon önkéntes seregnek, melly iránt a rendelet már kibocsátott, minél nagyobb számban s minél gyorsabban állítását minden módon segítsék elő. — Felszólítjuk végre, hogy midőn most a hazát vesz fenyegeti, tegyék a haza oltárára áldozatul vagyonuknak is valamely részét, s adjanak a hon védelmére — kitől egyébként nem telik — kölcsönképen pénzt vagy egyéb oly vagyont, mit könnyen pénzzé lehet fordítani.

Bizunk a nemzet lelkesedésében és azon honszeretében, melly e hazát a legsúlyosabb körülmények között is megmentette; hisszük, hogy e felszólításunk nem fog siker nélkül elhangzani; ugyanazért a belügyminister e mai napon kelt rendeletében közhírré teszi az ajánlatok beszédének módját és helyeit. — Budapest, május 19én 1848. Gr. Batthyány Lajos, Deák Ferencz, Szemere Bertalan, Klauzál Gábor, gr. Széchenyi István, b. Eötvös József.

H a z a f i a i !

A ministeriumnak tegnap kiadott nyilatkozata folytán a hű magyar nemzethez én is a bizodalom néhány szavait intézem.

Itt a pillanat, megmutatnunk: hogy habár távolságra nézve messzebb van is urunk királyunktól, szívünkhez mégis változatlanul közel maradt. Itt a pillanat, hol tetteleg bizonyíthatjuk, hogy koronás királyunk iránti hűségünk tántoríthatatlan.

Szerencsésnek tartom magam, ez időben életeken állhatni, magamat tetteknek vallhatni; mert meggyőződésem: hogy a veszély napjaiban a magyar, legerősebb támasza s ez is leendő fejedelmének és az uralkodó háznak, mellynek századok óta, jó s balszerencse közt, hű volt.

Az aligmult országgyűlés nagyszerű eredményei országszerte elterjedtek; s én, ezen körülmények közt, még inkább felhiva érzem magam, azon hatalomnál fogva, mellyet ő felsége bizodalma, a legújabb törvény által, reám, mint teljes hatalmu királyi helytartóra ruházott, hazánk ügyeit erős kezekkel igazgatni.

S azért, hadd bírjam azon bizodalmat, mellyet az ország, noha még csak rövid működésem ideje alatt, irántam minden alkalommal tanusított, ezen nehéz időkben kétszeresen is: — hadd bírja ezt velem együtt a ministerium, mellyel fenn fogjuk tartani a törvényt s törvényes szabadságunkat, és ez által ő felségének sértetlenül az országot.

S bármennyi oldalról törjön felénk a vesz, a szeretett koronás királyunk és szabad alkotmányunkhoz hű magyar nemzetnek lesz szentelve minden erőm. — S az isten, ki megvédte a magyart eddig, velünk lesz ezentul is. — Budapest, május 20kán 1848. — István, nádor kir. helytartó s. k.

Magyarország ministerelnöke a szabad székely székekhez és székely határőri ezredkekhez.

Nemes székely nemzet, tisztelt polgártársaim! Evezredtel felülmúló idő kapcsolta a székely és magyar nemzetek egy törzsről fakadott sarjadékát egybe; érdekünk, jó és balszerencsénk, hajdan óta mindenkor egy volt. Némely politikai hibás nézetek, talán saját botlásunk is, bennünket egymástól egy időre különszakasztának ugyan, de a testvéri szeretet, atyafiság és rokonszeny kapcsát, mindamelllett megingatni semmi vihar, semmi ellenműködés mindedig képes nem vala.

A Magyarhon, magyar nemzet felett tornyosodó fergeteg aggasztó veszélyvel fenyeget; minden órán kitörésre hajlik. A vesz harangja megkondult. Némely idegen nemzetiségek megirigylék a békes nyugalmat, mellyet Árpád nemzete a Duna s Tisza partjain századok óta élvezett.

Tisztelt polgártársaim! Bár a két testvérhonnak tetteges egyesülése, mellyet legforróbb vágyunkként öröklénk őseinktől, mindedig meg nem történt is, elvileg azonban elfogadva, kegyelmes urunk királyunk változhatlan szavával szentesítve van. — Ezért, mint Magyarországnak első független ministerelnöke s ideiglenes hadi-ministere, bízva a vitéz székely nemzetnek világszerete elismert rendületlen harciasságában s magyar testvérei iránti ingadozatlan szeretetében, hivatalos tisztennél fogva, saját felelősségem alatt, sietek önöket felszólítani, hogy, miként erről az erdélyi főhadit kormányzó mai nap már értesíttem, addig is, míg e rendeletre felséges urunk királyunk jóváhagyását pótlólagosan megnyerném, e levellem vételével tüstént Magyarországra, a Szeged tájékára telepítendő elhatározott 12,000 fegyveres katonaságból állandó táborba siessenek, hol, valamint az átkelő helyeken is, illető élelműkről s fogadtatásokról már kellőleg gondoskodva van.

Ügyünk közös, a koczka egyaránt fordul mind a két testvér-nemzetnek, ne hagyják önök hazafiai meleg szavamat hidegen s részvétlenül elhangzani.

P e s t, május 19kén 1848.

Gróf Batthyány Lajos.

Báró Puchner erdélyi főhadikormányzó urhoz.

A felséges udvarnak Bécsből az ott kiüthött lázongások miatt Innsbruckba visszavonulása a hirtelen érkekezést egy időre megakadályozta: Magyarországot pedig, s ez által az összes monarchiát, a mindenfelől előtornyosodó viharok a legnagyobb veszélyvel fenyegetik. Miután tehát illy körülmények között a dolog halasztást nem szenvedhet, mint Magyarországnak ministerelnöke s ideiglenes hadi-ministere, szoros kötelességemnek érzem, addig is, míg e részben a legfelsőbb jóváhagyást utólagosan megnyerném, a haza s ez által az összes monarchiának megmentése végett a székely nemzethez és katonasághoz a másolatban idezárt felszólítást intézni, kérve-kérve főhadikormányzó urat: hogy a mennyiben Magyarországnak Erdélyielyi egyesülése, habár még tetteleg végre-hajtva nem is, de elvileg elhogadva, s ő felsége által is szentesítve van, ezen felszólításomnak, ismert hazafiai buzgalmánál fogva, mentől dusabb sikert eszközölni részéről is sziveskedjék; máskülönbben kénytelen vagyok kinyilatkoztatni, hogy, ha szavam főhadikormányzó ur előtt részvétlenül hangzanék el, s ezen nagyfontosságú tárgy elhanyagolása miatt a hazára, az összes monarchiára s a dynastiára bármily veszély hárulna, a felelet terhe nem én reám, hanem főhadikormányzó urra fog nehezedni. — Gróf Batthyány Lajos.

A ministerelnök a külügyministernek. A prágai szláv választmány által kiadott felszólítás, melly szerint minden a birodalomban lakó szláv népessé-

gek küldöttei, egy május 31kén Prágában tartandó összejövetelre szólítottak fel, annyival inkább magára vonta a ministerium figyelmét, minthogy e felszólítás a hazánkban lakó szlávokhoz is intéztetett, s félhető, hogy ha ezen összejövetel azon alakban létesülne, mellyben az ezéleztetett, ezáltal az ország némely részeiben mutakozó panszlavisticus izgatás még inkább elősegítették. — A ministerium, a dolgok ezen állásában célszerűnek tartja oda irányozni törekvéseit: hogy a Prágában kihirdetett összejövetel, a mennyire lehet, panszlavisticus jellegűt veszve, csak mint a cseh nemzet tartományi gyűlése létesülhessen. Minthogy pedig ez leginkább ugyereket lehet el, ha az említett összejövetelhez szinte meghívott gallicziaiak arra bíratnak, hogy a prágai szláv gyűlésen követik által meg ne jelenjenek, ez pedig csak akkor remélhető, ha azoknak méltányos kívánatai az ausztriai ministerium által teljesítetnek; oda utasítottak ezeknek nyomán főméltóságod:

Hogy a ministerium ebbeli nézeteit az ausztriai ministeriummal közölve, kijelentse, miként a m. ministerium az összes birodalom, de főképp a haza nyugalmának érdekében elkerülhetlenül szükségesnek tartja, hogy a gallicziaiak által beldolgaik igazgatására nézve követelt önállás és függetlenség — a mennyiben azt a birodalomnak egysége engedi, azoknak mentül előbb megadassék; csak azon uton számolhatván arra, hogy a gallicziaiak kívánataik kivívására más szláv fajokkál szövetségben támaszukat keresni nem fogják.

Ministeri tanács-határozat következében Eszterházy Pál külügyi ministerhez következő rendelet bocsátatott:

Külügyi minister urnak, tegnap kelt abbéli hivatalos levele következtében, hogy ő felsége Bécsből eltávoztott, a ministeri tanács határozatából ezennel meghagyatik: miszerint a törvény világos rendelethez képest, mellynél fogva a ministerek egyike folyvást ő felségének személye körül lenni tartozik, tüstént ő felségéhez induljon, s bárhol legyen is ő felsége állandóan személye mellett maradván, nemcsak Magyarországnak s a magyar nemzetnek ő felségéhez s a dynastiához hű ragaszkodását tolmácsolja, de ennek kapcsában arra is kérje meg ő felségét, hogy felséges családjával együtt Magyarországot székvárosába jönni, s ezáltal e hű nemzet több századokon át forrón ápolt ohajtását teljesíteni méltóztassék, hol a legbuzgóbb szeretettel s nyílt karokkal fog fogadtatni. Ezek mellett külügyminister ur, mind a magyar ügyek s érdekek elhatározásában tetteges és erélyes részt s befolyást gyakoroljon, és ezekről, miként minden egyéb fontos eseményekről is, a magyar ministeriumot időről időre részletesen tudósítsa. — Pest, május 19kén 1848. — István nádor, s kir. helytartó. — Gr. Batthyány Lajos s k.

Főhivás. Magyarországnak minden törvényhatóságai ezennel felhivatnak, hogy a törvény-parancsolta nemzetőrségi összejáratokat, az egész magyarországi nemzetőrsereg alakításával és rendezésével megbízott választmányhoz (Pesten, szabadsajtó-utcai Horvát-ház 1ső emeletében) haladéktalan beküldjék, minthogy ezen összejáratok nélkül a nemzeti őrseregnek törvény és körülmények által parancsolt, az egész nemzet részéről forrón kívánt mentül előbbi rendezése nem eszközölhető, eddig minden törvényhatóságok közt csupán Esztergomváros küldvén bo az e részbeni összejárat. — Költ Pesten, május 18án 1848. — Gr. Batthyány Lajos, ministerelnök. — Balda cci.

P e s t m á j u s 2 1.

Most, midőn e sorokat írom, szavazza meg egyhangulag és teszi le a pesti nemzeti casino lelkes gyülekezete a haza oltárára tőkájének 20,000 pengő itot tevő, majdnem fele részét; ezt ajándékba, a 4000 pft. értékű ezüst ékszeréből pedig a legszükségesebbek megtartása mellett, a felesleget a pénzügyi ministerium rendelkezése alá bocsátja készpénz forgalmu (Tresor-Schein) átvétele mellett. — Tegnap az első bíróság pesti váltótörvényeszek is megnyitotta saját kebelében az aláírás és ajánlatok ivét, dicső lelkesedéssel kész volt annak minden egyes tagja az alig kibocsátott ministeri rendelet következtében tüstént áldozni a haza szent oltárára, adja Isten, hogy e két testület dicső példáját kövesse mindenki, ki a majdan bekövetkező boldogabb időkben e haza jótékony alkotmányának szép polgári jogai, és az ezekből kifolyni kellő jótékony és maradandó jobb létet.

Egy pillanatig sem merünk mást gondolni, mint azt, hogy nemcsak a királyához s alkotmányához hűn ragaszkodó törzs faj, de a vele századokon át békés és vészes időkben egy sorsban osztozó tót, német és oláh honfiak, ugy szinte a rokon érzelmű horvát és szerbek, mint egy

ban a utca alatt vani-583d. min-As kül-csak fő-tnek

des

gy

na-

ni

i-

rt

t,

k

s

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

érdekkel bír, egy észre törekvő atyafiak és honpolgárok, áldozatokkal, lelkesedéssel a fenebbi két testületnek és gróf Széchenyi Istvánnak ugys köztudomásra jutandó dícső példáját követve, vetélkedni fognak a hazaszent ügyének előmozdításában; ez hitünk, ez reményünk; főrré ohajtásunk pedig az, hogy ne sikerüljön azoknak törekvése, kik a tót és szerbeket a szabad alkotmány sánczaiból kivezetni s egy bizonytalan, de előbb szolgálásra, mint a miénkhez hasonló szabadságra vezető irány felé vezérelni nem irtóznak.

Haza! a hon áldozatokat kíván. Értse meg minden fia a fenebbi szép példa szerint, intését és tegye ragyonának bármily csekély részét, s ha azzal nem rendelkezik, véret, annak oltárára. E hon még egyszer magunkéba kell tennünk. Még egyszer be kell bizonytalanunk, hogy: ez a mi ősiségünk!

Aszt járuljatok a haza oltárához! Minden adakozást elfogadunk, az adakozó nevével közteszünk s a pénzügyi miniszteriumhoz fogjuk küldeni.

Mi ezennel megnyitjuk az adakozók sorát részünkről egy évre 24 pfttal, havonként 2 ftot fizetve.

P o z s o n y, máj. 22.

Figyelmeztetések nem maradtak visszhang nélkül a hazában. Az ország hangosan kezd szólni azon tévelygő factio ellen, mely Pesten, félreismerve időt és körülményeket, a nemzet nevében kezdett vala viczkádozni. — A közvélemény végre fél kezdi fogni azon legis legelső alkalommal tett, s azután többször ismételt nyilatkozásunknak értelmét, miszerint átalakulásunkat nem valami helybeli lázadásnak, utcai zenebonának, vagy éppen forradalmi paródiának, nem is ifjusági — a maga helyén s idejében diésérhető — buzgóságnak köszönheti, hanem a nemzeti akarat törvényesen nyilatkozott organumainak. Látja, hogy ha újászületésünknek ezen törvényes eredete megtagadtatik, bitang lesz belőle, és sorsa az elhagyatott, nyomoru veszendő. — Látja, hogy ha a historiai, bár nem egészen sima, bár göröngyösebb, de több támaszpontot is nyújtó alkotmányos alapról le a forradalom sik tengerére lépünk, majd hullámokon fogjuk magunkat lelni, melyek közt hajónk el is merülhet. Örvendünk, hogy ez értelemben kezd nyilatkozni a valóságos magyar nemzet, a jó rend, a kormány fenntartása mellett; örvendünk, hogy a pesti sajtónak is egy része valahára bátorságot kapott a rakoncátlanok ellen szót emelni. Kár, hogy ez üdvös bátorság hamarabb nem jött; hogy az ugy szólván a kétségbeesés szüleménye; hogy az akkor nyilatkozik a rend mellett, mikor az elmebeli anarchiát a haza szélén már valóságos hazafi háboru váltotta fel! Üdvözöljük a jót, ha kisére jön is.

Egyébiránt azt tartjuk, sok is az a felindulás, mit az alábbi közlemények elárulnak azért a pajkos „Martius”-ért. Szegényke eddig tán meg is bánta excessusait. — Azonban szívesen felveszük az ország valóságos közvéleményének nyilatkozásait, melyek a rend és a kormány állandósága mellett illy nehéz időben szólnak.

Székes-Fejérvár számos polgárai ak felszólítása.

H a z a f i a k! Forduljatok el utállattal a „Martius tizenötödik” című lapról, s mondjatok átkot ennek 49. számára, melyben a nemzet legkedveltebb férfiai iránt eddig táplált bizalmat kebelünkbelől kiszagatni, s a különben is zajló kedélyeket még jobban felháborgatni igyekeztek.

Lederernek a meggondolatlan pesti ifjuság macskazenét csinált. Ez a gyülekezés csoportot katonasággal verette szét, s ez alkalommal néhányat közülök megsebesített.

A pesti ifjuság azt állítja, hogy Lederernek ezen tette által a nemzet becsülete van megsértve. Mi ezt kerekdeden tagadjuk, s kérjük: mikor kapott a pesti rakoncátlan ifjuság a magyar nemzettől credentialisokat, hogy ezt képviselje? Mikor bizta legdrágább kincsének, szabadságának megőrzését néhány zavargó tagjaira? — Soha. Ha tehát ezt nem tette, amit ez alkalommal nyertek, az egészen tulajdonuk, és a nemzet velök ebben megosztozni nem fog, nem akar. A nemzet őket el lépésre nem szólította fel soha, maradtak volna otthon, és a baj nem történt volna.

De ha rosszul tett a fiatalság, még rosszabbul tett Lederer, mert az ember élete nem gomba, hogy ha egyet letépünk, hat nő helyette, és egy macskazene nyomoru ok illy vérengzést előidézni, s azért hiszszük: hogy a milly rettenetes volt az elkövetett merény, olly szigorú leend a büntetés.

De egy katonai parancsnoknak vérengző természete elegendő-e arra, hogy a nemzet választott férfait kik e merényről semmit nem tudtak, kiknek ez akaratjuk és befolyásuk nélkül történt volt, a kormányról lelépésre kényszerítsük? — Megérdemli-e ezért a nép szeretete által a nádori székbe emelt István főherceg a „nép-gyilkoló király” címet? — Megérdemli-e a nemzet bizodalma által választott kormány azon gyáva ítéletet, melyet ezen dícső lap fejére kimondani nem bírul, hogy egy „syn-taxista különben kormányzott volna?” Hát mit vétett eddig olly rettenetes ezen kormány? mivel érdemelte ezen lealacsonyítást meg? — Talán az fáj, hogy működése kezdetével irodáit haszonvehető egyének-

kel, nem pedig szájhősökkel raká meg? Talán az: hogy Lederernek 70 éves érdemeit tekintve, ezt hivatalából azonnal ki nem dobá? vagy hogy Jellachichot az első birre azonnal fel nem akasztá? — Polgártárs! egy kevéssé higgadtabb vére van jelenleg szükségünk, különben elveszünk. — Boszorkodik a táblabírónak nevelt ifjuság, hogy az új ministeriumnál fényes hivatalt nem nyert; de nem elegendő ok volt-e folyamodásik elmozdítására az is: hogy közel két ezer közül, a mint hírlik, csak egy sem találkozott, a ki valamely szakbeli hivatalért esedezett volna, hanem mindnyájan csak általános alkalmazást, — azaz minden áron csak fizetést kértek. Már hogyan lehetett volna ezek közül amegy vaktában például a terhes számvivői hivatalokra valakit alkalmazni, midőn tapasztalásból tudjuk, hogy napjainkban sok juratus amegy igazába az egyszer egyet sem tudja? — Fáj az ifjuságnak, ha a megöszült hivatalnok érdemeit emlegetik; mert ezzel ök nem bírnak, a fáradságot pedig még nem ösmerik, mellyel ezeknek bírtokába juthatni. — A horvát ügyre nézve pedig dícséretes gondos eljárása ministeriumunknak, mert hiszen csak a vak nem látja, hogy itt nem egy Jellachichról, hanem egy országnak sorsáról van a szó; bár a volt kormány is óvatosabban kezelte volna ez ügyet, és e bajok nem nőttek volna fejünkre.

De ezzel mind nem gondolva az indultatos lap, azt állítja, hogy Magyarországot már csak „egy nemzeti és ifju politika mentheti meg.” — Ugyan ugy-e? talán a lázító Petőfi et comp.? de uraim a ki még kaplárnak sem volt jó, abból lenne ám még csak az igazi minster! — Magyarok istene! mentsd meg illy gyalázattól hazánkat, mert e lázadó semmivelbírók csak azért igyekeznek a kormányhoz közelebb juthatni, hogy ök kondit-hassák meg a halál harangját a magyar nemzet vég perzei felett!

Ti szájhősök, azt hiszitek ti szereztétek nemzetünk számára a szabadságot? vagy hogy ti tartjátok ezt fen rakoncátlanokodásaitok által? — Gyávák! hogyan mertek illyes valamit álmodni? — Szerezték ezen szabadságot Europa körülményei, és a mult országgyűlés lelkesebb férfiai. Fentartja pedig a jelen kormány, a nép becsületessége, közvetlen pedig amaz általatok annyira gunyolt zsoldos katonasereg, mellynek szorgalma és szuronya nélkül jelenleg is már minden pesti lármátok mellett verben uszna megénk, sőt talán egész magyar hazánk is.

Te tehát szeretted nádor! s kedvelt térfiainkból össze állított kormány, ne hagyj magadat tevékenységben e rendzavaróktól csak legkevésbé is háborgatni, távolról se véljétek, hogy ezeknek rivalgásai a nemzet véleményét és érzelmeit tolmácsolják; rendíthetetlen ennek bizodalma bennetek, méltányolja a nehéz körülményeket, mellyek között férfiasan megálhatni óriási erőre van szükség. Reátok bizta nemzetünk utjonnan íltetett szabadság fájának ápolását, mert meg volt győződve, hogy ti hiú kertészi lesztok e gyenge esemetének, mellynek árnyékában nemzetünk megnyugodni kíván, és századokon által boldogulni akar.

Haza! kik Polgártársak! A kik a békének, rendnek és igazságnak barátjai vagytok! hazánk viruló városai! nyilatkozzatok hasonló értelemben ministeriumunk megnyugtására, mert ha törvényes kormányunk ellenében e minden oldalról vésszel fenyegető tellegek között még illy lázítóknak is engedünk befolyást ügyeinkre, ugy a magyar nemzetet bátran mondjuk ki a rettenetes „volt”-ot. — Sz.-Fejérvár számos polgárai.

A „déli szláv császárság”

Czím alatt, a különben minden szilárd jellem nélkül ingadozó „Öst. Ztg.” igen érdekes cikket ad, mellynek főbb vonásai ime:

„Egy déli-szláv császárság a jelszó, melly körül napjainkban olly sokan gyülekeznek. A Magyarország vagy Ausztriához csatlakozás, csak jól kigondolt, de rosszul eltitkolt ürügy. E jelszó viszhangzik Magyarország déli s a török birodalom szlávoktól lakott részeiben, — e jelszó valószínűsége az annyi millió szláv — ha kell — véret patakokban ontani. Igen, hogy a szláv nép — miként Izrael gyermekei, egész keleti Európában el van széledve s nyomatva, s hajdani nagysága visszaállításának eszméje igen természetes, de ennek valóítása általános europai harc nélkül most már lehetetlen. A déli-szláv császárság föllállítását nem tűrheti Németország; Angliának különösen érdekében van meggátolni: Magyarország mint egy ember kel föl ellene; az ozmán utósó csepp véret s utósó piaszterét kész ellene fölládozni: egyedül a szent szláv Oroszország érdeke kívánja, s ez érdekért — ha kell — Lengyelországot fölládozza, s a mérlegbe kardját is oda löki. — Az europai diplomacia évek óta Törökországot tekinti azon országnak, hol a polgárisult világ sorsa el fog dőlni. Évek óta csak élet-essentiákkal tartja a lelket az elaggott osmanliban, hogy a leendő örökösök igényeiket alkalmasabb időben egyenlíthesék ki; de a szláv császárság terve olly hatalmas lökést adna a fényes kapunak, hogy a Serrail falai megrendülnek és a „török kérdés” olly időben jönne elődöntés alá, midőn Anglián kívül a többi osztályigénylők mind készületlenek, sőt Palmerston, a brit cabinet ezen ujdun politikai messiása is zavarba s azon kénytelenségbe jönne, hogy Britanniának egész erejét a szláv császárság csirájában elfojtására s ez által a Levante s Adria orosz hatalom alá jutástól megmentésére fordítsa.

Igaz, hogy ha a státusok alakulása, a népek egymástól elválása valóságban éppen olly könnyen menne, mint a papíron: a világ s civilisatio az által csak nyernének,

ha mindegyik státus egy népet képviselne, s a különböző nemzetek egymástól függetlenül kormányoznák magokat. De a mint az ausztriai státus-kapcsolat viszonyai századok óta alakultak, s a mint a különböző nemzetiségek egymás közt összevegyültek; elválásuk — a nélkül hogy az egész test ezer darabra ne szakadjon — lehetetlen. Így a cseh elem, a Slava egy ága, a német faj ezreivel vegyesen, elszigetelve áll Németország szívében. — Németország nem szakaszt, s nem szakaszthat ki egy talpalatnyi földet is szívéből. Morva határaitól a mármarosai bérczekig ismét szlávok laknak, más nem szláv elemekkel vegyülve; az adriai tenger, a Duna, Dráva, Száva közt németekkel együtt laknak a szlávok; Horvát-Dalmát-Tótország tisztán szláv, de földterülete olly csekély, hogy az önálló státusok közt meg nem állhat. Csak Szervia képez compact szláv egészet; de ez is, ha független státus lehetne is, a körülvevő heterogen elemek uralmától meg nem menekülhetne.

Mindezen tartományokból tehát egy hatalmas déli-szláv birodalom nem alakulhat, s azért a szláv státusférfiak képzetében egy státusszövetség terve keletkezett, melly a Dunán, a tekete tengeren s Dalmátia által az Adrián uralkodnék, s mellynek súlypontja Belgrádban lenne. De azon tartományok közül, mellyek e szláv császárság arondizálására szükségesek, igen kis rész szláv; a moldvai és oláhországi néptörzsök, a Bánát s Báca német s oláh lakói, azok ezrei, kiket Bulgáriában, Boszniában, Herezegowinában az Islam a slavismus iránt idegenekké tett, s az Illyriában lévő német népség a Slava iránt ellenséges indulattal viseltetnek. Világos tehát, hogy a déli-szláv császárság csak ugy alkothatnának meg, ha a szükséges tartományok előbb meghódolatnának és az idegen eredetű népek vagy elűzetnének, vagy a szlávok által absorbeáltatnának; vagy is a szlávok ugyanazt tennék mások irányában, mit most gyalázatos igazságtalanságnak nyilvánítanak magok irányában; egy időben kellene politikailag megalakulniok, s a világ nagyobb része ellen — melly mint erőszakos hódító ellen támadna — a küzdésre kilépniök. E roppant vállalatban más szövetségesre Oroszországon kívül nem számolhatnának. Elég erős-e e szövetség, hogy győzelmet reménylhesse-nek? . . . Azon pillanatban, midőn a szláv népek Oroszország segélyét kérik vagy elfogadják, kilépnek a szabad és szabadság után törekvő népek sorából, s a despotismus zászlója alá szegődnek. Akkor a déli-szláv császárság felletti harez, nem egyik néptörzs harez lenne a másik ellen, hanem a servilismus harez a liberalismus ellen, a kényuraság harez a szabadság ellen, szent elvharez, mellynek eldöntésére a népek a Rajnától és Elbétől, a Durancetól és Szajnától, a Tiberistől és Póltól, a Themestől és Mülártól mintegy keresztes hadra sietnének, s maga az elhalványuló félhold utósó fényét sugározatná.

De bármint hozzon is a jövő, reményljük, hogy az idő viharai közt a szabadság napja nem fog ujra elborulni, s a küzdelem vége az ész diadala leend. S e küzdelem csakugyan elkerülhetlen? A népek igazi érdekeik fölött nem egyesülhetnek? Feleletünk rövid; igen és nem! — Igen, ha a népek elismerik, hogy az emberiség, vagy is a közös emberi eredet fentebb áll, mint a nemzetiség, vagy egy bizonyos törzsoktól származás; ha e kettőnek egymással nem ellenkező kívánatait összeegyeztetni észszerű uton, tiszta szándékuk van; ha a kormányzók titkos cselszövényekkel a nemzetiségi kívánatokat és törekvéseket nem használandják föl a népek egymás elleni ingerlésére, ha a viszályok közt a szabadon mozgó népekre, szétört régi lánczaikat ujjal rájuk tegeyk.

Fővárosi levelek.

X.

Pest majus 17. Mióta az első magyar ministerium a fővárosban megkezdte működését, a hírlapi sajtó némely organumai támadó helyzetbe tették magukat ellenében, s minden ürügyet felhasználák, hogy éretlen zaklatásaikkal fölhalmozott teendőiben háborítsák.

A forradalmi csarnok, a martius 15-diki ifju politikusok clubja, szentírás gyanánt fogadta a nagyhangú üres phrasisokat, miket némely charlattan politikusok olcsó dicsőség-vágyukban a ministerium ellen intéztek.

Martius 15-dike, ez a magyar „Charivari,” mellynek szerkesztője Pálfi Albert novellista, Sybilla gyanánt tekintett az inkább lelkesedő, mint gondolkodó ifju politikusok által.

Az elhintett konkoly mindig bujább tenyész, mint a tiszta búza. A zavart eszmék s éretlen igazságok is igen sok fiatal fogékony kebelben megfogamzottak. És lőnek utcai demonstratiók, népgyűlésekben megfontolatlan badar beszédek, mint például: a majus 11-dikén Petőfi által tartott beszéd; a város esendőt s nyugalmát háborgató macskazének, leginkább azok ellen irányozva, kiket a minsterium a régi kormány tagjai közül a törvények szellemebe hivatalokra alkalmazott, mik által a törvények tisztelete szintugy, mint az azok szellemében eszekevő ministerek kigunyoltattak. De leggyásosabb eredménye lön a majus 10-diki véres botrány.

En fentebbi levelimbem nem mulasztám el kellő megvetéssel kárhoztatni s megbélyegezni azok tettét, kik elvakult gyűlölségökben nem irtóztak lesből intézett megrohannással egy védtelen tömeget barbár kegyetlenséggel konzolni, s ezáltal békés átalakulásunkat szintugy, mint a katonabecsületet polgár vér szennyével mooskolni be. De más részről nem tartózkodom kimondani, hogy az efféle utcai demonstratiók, macskazének, a szabadság színta, szeplőtelen fényét megfertőztetik; utcai lázongások

magvait hintik el, a hatalom törvényes organumai működését desorganizálják, s a szabadsajtó ellenében keserű satyrát képeznek sat. A közvélemény nem nyilatkozhatik ily barbár módon, neki megvannak saját organumai. Hogyan lehetne a macskazene a közvélemény szava? Legyen csak egy ellened, már macskazenére számolhatsz, mert hiszen az éj sötét leple alatt igen könnyű egy pár száz „henyére” találni, kik az emberi szenvedélyek romlott hajlamánál fogva gyönyört találnak embertársaik megbecstelésében.

Elő uraim onnan a sötétből! Férfiakhoz nemes boszu, nemes elégtétel illik. S midőn egyet akartok büntetni, ne zaklassatok fel több száz ártatlanok nyugalmát. Válasszatok oly utat a megtámadásra, mellyen a megtámadott is becsülettel védhesse magát.

A majus 10diki gyászos vérengzés újabb ingert adott a ministerium elleni zajongásoknak. A sajtó több organumai az említett esemény egész felelősségét a ministeriumra akarták hárítani.

A felzúdított ifjak néhányai nem elégedvén meg a ministerium által rögtön megkezdett szigorú vizsgálattal, egy statárialis auto-da-fé-hoz készültek: megégetni a hadi kormányzó képét. Ime uraim! ismét egy okatlan merény, mellynek a leggyászosabb eredményei leendettek. A katonaság a legvégsőre el volt határozva.

És most engedjék meg egy két jó szót intézni önhöz, hírlapi sajtó némely hivatott s hivatalan apostolai! A sajtó felszabadítása óta önök kezében volt a hatalom — alakítani s irányt adni a közvéleménynek. De önök közül sokan félreértették nemes hivatásukat s fenhangu phrasásokba burkolt igazságaik — s éretlen zaklatásaikkal láng-ra gyújtották a tüzet ott, hol csillapítaniok kellett vala. A főlhalmozott átalakulási kérdések nyugalmas tárgyalása helyett, mire annyira szükség volna, üres elménczések — vagy jobban mondva, elméncz ürességekkel, s nagyhangú dictiókkal tömték meg lapjaikat: úgy tettek, mint a pap, ki értelmes beszéd helyett harangot hűz a népnek.

Önök különösen, Martius 15kének nagy hangu szerkesztője et comp. a megalakult ministerium ellenében minden áron Ledru-Rollin s tán Blanqui szerepét akarják játszani, egyéniségüket marquoizniok; ministereket tesznek le s teremtenek; s a hírlapi bureau magas tribunjéről a politikai mindentudóság praecceptorai hangján szórják szét csalékony illusiók üdvözítő tanait.

Hol adták önök csak legkisebb tanúságát politikai képességöknek? Vagy tán azt hiszik önök, hogy a politikai bölcsességkövet a novellák sat. mezején szokták keresni?

„Il y a des hommes, qui croient avoir la fièvre du génie, parcequ'ils ont la fièvre des passions!”

Régi példabeszéd: Az emberek sokkal nagyobb lármával beszélnek oly tárgyról mihez nem értenek.

Szálljanak le önök a magas vesszőparipáról s menjenek haza — tanulni!

Önök néhányan egy roppant párt, az (ifju) közvélemény s nemzet nevében rendelkeznek. De nézzenek önök magok körül. A nemzet nagy tömege élénk részvét s bizalommal kíséri kedvelt ministerei működését. A főváros lakossága, a forradalmi mozgalom legmunkásabb tényezői a ministerium oldalán állanak s bizalommal szavaznak a ministeriumnak, hogy a nemzetnek megmutassák, mikép néhány tulságos ábrándozók zajongásait legkevesebbé sem osztják.

A szabadsajtónak sokkal nemesebb hivatása van, mint személyeket proscríbálni s darócos modorban sértegetni. Ki a szabadsajtó fogalmát ekkép értelmezi, az a status-jöllét legnemesebb eszközével él vissza.

És önök lelkes szabadságszerető ifjai e hazának! ne kövessék tovább az áltudomány apostolait. Valóban ideje, hogy kiábránduljanak önök, s szünjenek meg azon tévhit, s illusióban ringatni magukat, mintha a nemzet nagy fontosságú átalakulási kérdéseit megoldását — önök-től várna. Önök derék, lelkes hazafiak! önök lelkesedésére a honnak szüksége van, de politikájokra még jelenleg — nincs! Várják be önök férfias határozottság s nyugalommal, midőn a nemzet felelős kormánya által a haza szent ügyében a tettek mezejére fognak szólítani.

Önök nem veszik észre, hogy megkezdett irányuk a terrorismus színét kezdi felölteni. Ne idézzék fel önök sötét barlangjából a visszavonás szunnyadó démonát, melly annyi századokig ült nehézátokkint e nemzet sorsa felett. Különböztessék meg önök az idöket. Midőn a haza lét-kérdésének elveit kellett küzdeni — a főváros s az egész nemzet önökkel együtt kész volt vért s életet áldozni. — Most, midőn a haza függetlensége biztosítva van*), nyugalommal várja a ministeriumtól, hogy az új idöszak átalakulási kérdéseit a nemzet jólléte s boldogságára oldja meg. De ezt nem utcazi vagy csarnoki ifju pathosszal elmondott üres beszédek, hanem a politikai mély belátás, s hidegen kombináló ész eszközölhetik.

A haza veszélyes körülmények közt van. Ki jelenben a ministerium iránti annyira szükséges bizalmat csökkenteni, s nemtelen demonstrációkkal a hazafiak, saját vérei közt visszavonást s gyülölködést igyekeznek felkölteni, — az haza elleni bünt követ el.

Midőn a haza veszélyben van, el kell tűnniök minden

*) De hogy! Épen most van itt az idö megmutatni, hogy az a hősi bátorság és harcias készség, mit királyi leiratok ellen mutatott az ugynevezett „martiusi ifjuság” nem szalmatüz, hanem valóságos láng, melly a haza ellen fegyvert foggott ellenséget hamuvá fogja perzselni. — Szerk.

véleménykülönbségek s pártviszálykodásoknak, mert a hazának minden polgárára szüksége van. Szükség, hogy ily veszélyes körülmények közt a haza szent szerelme fűzőn össze bennünket elválaszthatlan kapaszaival: egyedüli jelszavunk legyen: a „haza jólléte.” — Ne hagyjuk magunkat elamitatni, mert nem mind arany a mi fénylik. — Ha meg akarjátok tudni, kik szítottak leginkább a régi rendszer elveihez: igen gyakran azok, kik bukása után leghangosabban zajongnak ellene.

A horvát szélekről rossz hírek jönnek. Zágrábról mintegy kilencz magyar-párti életveszély közt menekült Pestre. A kinevezett főhadbíztos Hrabowsky tábornagy sebes futár által hívta fel a ministeriumot segély iránt. Tegnap és ma 2 ezred olasz katonaság szállítottatott a gözösn. Nagyszerű látvány volt. A duna partját hullámzó néptömeg lepte el. Midőn a gözös 19kor megindult, ezer torok kiáltá a derék olaszoknak a lelkes isten hozzádót, mit az olaszok testvéreleg viszonzotak. Még sohasem láttam katonákat jobb, derültebb kedvvel menni csatátra, mint e lelkes olaszokat. A katona lakत्या előtt a tábornagy lelkes beszédet intézett hozzájuk, bizton hiszem, ugymond, hogy a szabad magyar hazáért, testvéreitekért bátran fogtok küzdeni, s ha kell, meghalni! Isten veletek olasz testvéreink, nem sokára mi is követünk benneteket.

Ma délután a főváros összes lakossága s nemzetörsége a nagy téren fog összegyülni, honnan 4 órákor ünnepélyes menetel Budára menend átnyújtani a ministeriumnak bizalomsvavazatát. — Az eredményről többet.

AUSZTRIA.

A ministeri tanács f. hó 19kén 3 felsége távolléte alatt a közösen fenntartására következő intézkedéseket tette: 1) A nemzetörség, polgárkatonaság, s academiái legió, saját kívánatukra egyesítettvén, hadparancsnok gr. Auersperg kormánya alá adtnak. 2) A nemzetörség középponti bizottmánya helyt gr. Montecuccoli alatt nemzetörökből egy bizottmány alakittatik, mellynek tiszte a nyugalmat s közbátorságot fenntartni. 3) A városi polgárok közül esendbizottmány állittatik fel. 4) A külvárokok követői körrel által értesittettek, hogy az id. ministerium, 3 felsége távolléte alatt is, az ő nevében folytat minden kormányzati ügyeket. 5) G. Montecuccoli, kormányzó elnök fölhatalmaztatik, hogy szükség esetében Bécs városára s környékére nézve a felségértés, lázadás, rablás, gyilkolás, gyújtás, vétségeire rögtön bíraskodást hirdessen.

A sajtó vétségekre nézve id. rendszabály hirdettetett: a büntetések rendkívül szigorúak; sajtóperekben eskütszék ítélik.

B. Wessenberg a külügyek tárczáját elfogadta.

A vidéki városok mindenütt ellene nyilatkoznak, a máj. 15kei eseményeknek. Sziléziából hódelati fölírások jöttek 3 felségéhez, mellyekben kifejeztetik azon meggyőződés, hogy mart. 15kén a császár által octroyirozott alkotmány ígertett, és a bécsi népség által erőszakosan kicsikart engedélyek a császár és nép alkotmányos jogai elleni merénynek nyilvánittatnak.

Prágából küldöttés ment 3 felsége után, megkérendő, hogy ezentul ott lakják.

OLASZORSZÁG.

Milanó. Az id. kormány gr. Hartignak — kit az ausztriai kormány a békeszerzésre fölhatalmazott — fölhívására azt felelte, hogy az ő személyes érdemeit Lombardia iránt a milánóiak igen tudják méltányolni; de jöjjön ön maga Milanóba, s meg fogja látni a közvélemény nyilatkozatából, hogy küldetésének sikere nem lehet. — A milánói id. kormány a Piemontali egyesülés mellett nyilatkozott, s felszólított minden 20 éven felül levő egyéneket, hogy az e végre készült jegyzőkönyvekbe írják be: kívánják-e, hogy Lombardia most mindjárt egyesüljön Piemonttal, vagy az ország politikai állása eldöntését a háború utáni időre akarják halasztatni. A st. luciai ütközést megnyerésért magának tulajdonította Károly-Albert, s azt állítja, hogy vissza azért vonult, mert az ellenséget általános ütközetre birni nem lehetett. Ugyanakkor midőn Nugent Treviso előtt a pápai és piemonti sereget szétverte, a milánói kormány azt hirdeti, hogy Durando Nugent-t úgy megverte, hogy 20,000 emberéből 6000 maradt.

Velenze visszaállította a titkos inquisitiót. Egy bizottmány neveztetett ki, mellynek tiszte a státus titkos ellenségeit felfedezni, mindenféle titkos feladásokat megvizsgálni.

FRANZIAORSZÁG.

Paris, május 14kén. A nemzeti-gyűlés tegnapelőtti ülésében azon kérdés volt szönyegen, mikép nevezessék ki az alkotmánytervkészítésre kiküldendő bizottmány. Berryer indítványozta, hogy a kinevezés a bureauk által történjék. Lherbette, hogy egycenesen a gyűlés által. A gyűlés rövid vita után elhatározta, hogy a bizottmány 18 tagból álljon, s közvetlen általa választassék. E tárgy bevezése után fölkelt Bonaparte Napoleon, korszikai követ. Az egész gyűlekezet arcaim mély megindulás s a multak emlékeibe merülés vala látható, mellyeket a nagy név örököse felidézett. Areza, termete, testtartása, hangja a nagy császáréhoz hihetetlenül hasonlított. Öt, a hatalmas hőst képzelé a meghatott gyűlés látni, midőn Európának törvényeket szabott... és elötök csak a nagy ember öcsese állt, egy szerény kérelemmel Bastide-hoz, az egykori borkereskedőhöz: Önök azt határozták, hogy a hétfői ülés leend a lengyel s olasz ügyek megvitatásának szentelve. Kérem azért a külügyek ministerét, (Bastide) hogy az ezen ügyekre vonatkozó iró-

mányokat tetesse le a levéltárba megtekinthetés végett. Bastide csak a még függőben levő alkudozásokat illetőket kéri kivetetni. — Ezután Lasteurie a szabályzati-bizottmánynak a kérelmezési-jogra vonatkozó javaslatát olvasta fel: E jog szent, s a bizottmánynak egyáltalában nem volt ezelja legkevesebb is megszorítani, de gondoskodni kellett arról, hogy oly módon gyakoroltassék, melly a gyűlés munkálatait nem fogja hátráltatni. A javaslat főbb pontjai: minden petitióknak irotttnak kell lenni; valamelyik követ által tétethetik le a ház asztalára, de személyesen oda vinni a kérelmezőnek nem lehet. A petitiók, tárgyaikhoz képest, a bizottmányoknak adatnak ki, s ott minden követ által megtekinthetők; a bizottmányok hetenkint jelentést tesznek a beadott petitiókról. E tárgy után Durieu kérdést tett, igaz-e az, hogy a kormány-bizottmány nem fog megjelenni a nemzeti-gyűlés üléseiben. Elnök: Egy képviselő sem maradhat el a gyűlés engedelmé nélkül. Degoussée quaeator jelenti társai nevében, hogy a gyűlés tagjainak ösmertetőjelül egy szalagot ajánl, mellybe a köztársasági fásces, s felette háromszínű kokárda van himezve. Elfogadtatott. Végre a titkárságról lemondott F. Pyat helyébe Lafayette választatott.

A tegnapie ülésben a szabályzati bizottmány előadó tagja (rapporteur) indítványozta, hogy a bureauk által választott bizottmányokbani vitakozás helyt, a gyűlés oszlojon 15, 60 tagból álló állandó bizottmányra, a szerint, a mint kiki micsoda szakban bír leginkább képzettséggel. Kevés vita után végzésbe ment, hogy következő ügyekre nézve 15 külön bizottmány alakittatik: közmunkák, hadügy, közoktatás, pénzügy, igazság, vallásügy, külügyek, belügyek, megyei s községi kormányzás, kereskedés s ipar, földművelés és földbirtok-hitel, tengerészet, algiri ügyek, gyarmatok, polgári s büntető törvényhozás. Mindegyik tag a quaeatori hivatalnál beírja, mellyik bizottmányban akar lenni főkép, s mellyikben, ha az elsőben nem lehetne; az elnök s alelnökök chez képest felosztják a tagokat. E bizottmányok hónaponként választanak elnököt, alelnököt s titkárt.

Tegnap Parisban a lengyelek érdekében nép-manifestatio történt; 11 órákor különböző clubok tagjai, az iparskola növendékeinek s munkásoknak küldötti összegyűltek a Bastille-téren. A tömeg élén állottak az egyenlőség, forradalom, testvériség, emberi-jogok és a St. Antoine clubok elnökei. A Bastille-térről megindult a tömeg zászlókkal a nemzeti-gyűlés épülete felé, éljenek a lengyelek kiáltást hangoztatva. A népség nagyobb része hallgatva s aggódalmasan nézte a menetet. A forradalmi hid előtt, melly a gyűlés épületéhez vezet, egy osztály nemzetör zárta el az utat. Ekkor a tömegből 4 küldött lépett elő, kik két rendőr kíséretében a Pas-Perdus terembe vezettettek, s itt Vavin, parisi követ, a lengyel bizottmány tagja, átvette tőlök a petitiót. Egyik küldött beszédet tartott hozzá, mellyben Lengyelország visszaállítását, s Ausztriának, Porosz- és Oroszországnak hadizentést kívánt. Vavin biztosította őket a gyűlésnek a lengyelek iránti rokonszenvéről, s eltávozott; s ezután a tömeg is békésen szétszólt. Hétfőre falragaszok új manifestatiót hirdetnek a lengyelek érdekében.

Arago Emmanuel, mint rendkívüli követ, különös megbízásban, Berlinbe ment, valószínűleg a lengyel ügyek felől értekezni. — Barbès küldöi Aude megyében, midőn meghallották az emberi jogok társulatának hirdetését, levelet küldtek Barbèsnak, hogy mondjon le a követségről. — A „nők clubja” ülést tartott a napokban egyik színházban. A „Droit” szerint e valami leirhatlan jelenet volt. Az elnöknő szólni akart, de iszonyu lármá, zavar, kiabálás, perelés, tolokodás miatt egy szót sem lehet kivenni. Utójjára még öklözödni is kezdett a gyöngéd nem, s az ablakok mind kitörtettek a dulakodás közben. Végre a férfiak esendet csinálván, szóhoz jutott az elnöknő, s előadta, hogy ideje volna a dologképes és munkát nem találó nőkre nézve is a munkát organizálni a testvériség valódi elvei szerint. E végre a kormány több dolgozó-teremetek átengedett, s most a club tiszte: arra törekedni, hogy e nyomorral küzdő nők közül mindegyik napenként 1 francot kereshessen. Végül a férfiakból álló hallgatóság nevetése közt nyilvánítá, hogy a nők a férfiakat barátok-, testvérek- s magokkal egyenlőkként tekintendik.

Az új ministerium némely kevésbé nevezetes tagjait nem leend érdektelen, ha némileg megösmertetjük. Bastide, a külügyek ministere, a júliusi forradalom előtt borkereskedő, később a kereskedelem felhagyva, a National dolgozó-társa volt. A National vallási kérdések felől elveit nem osztván, a Réformához állott; de ennek socialismusi nézetei iránt még kevesb rokonszenve levén, maga alapította az ismeretes Revue nationale-t, mellyben a legmelyebb s alaposabb politikai tudományosságot fejtette ki; Bucheznek — a mostani elnöknek — dolgozó társa volt nagy művében, a reforme pártjához tartozik, s Ledru-Rollintól mintegy ellenörként rendeltetett a mérséklett Bastide mellé. A gyűlés egyik legnagyobb szónoka. — Recurt, a belügyek ministere, egy igen becsült és szeretett orvos, a National pártjához tartozik. — Flocon, a Reforme egykori főszerkesztője, a kereskedés és ipartügy ministere, kormányzati osztályában sem elméleti sem gyakorlati ösmertetekkel nem bír. — Duclerc a Nationalban pénzügyi kérdések felett kitünő ösmerteket fejtett ki; Fouldal a gazdag tőzsérel szoros összeköttetésben van, ki némely

ban a
sokra
alatt
vami-
583d.
min-
— A
kül-
csah
fö-
nök

des

gy
na-

ni
i-
r-
zt

t,

k-

s

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

nehézségeknél gyakorlati fölvilágosításokat foghat adni neki. — Trélat a National és Reforme pártja közt közép helyen áll, az az: egyik sem bírja egész hajlamát; amaz, mert nem eléggé forradalmi, ez mert túlságosan socialista. — Charra s alezredes, a júliusi forradalom alatt mint a polytechnic iskolai növendéke, igen megkülönböztette magát; a maga szakában nagy képzettséggel bír.

ANGLIA.

London, máj. 13ikán. Tegnapelőtt az alsóházban Urquhart újjal a dán ügyeket hozta szönyegre, s Palmerston távol levén, Russeltől kérdezte, hogy most, midőn Dánia azon rablók kikötőt elzárta, kik földre beütöttek, s Anglia ez elzárást elősmerte, abban a véleményben van-e mégis a kormány, hogy az 1720. kötésmérti jótállásra ez események nem tartoznak? Russel igenlelelt. Ezután az idegen-bill harmadszori olvasása felett folyt a vita. A radical tagok a billben a közvélemény megsértését, az ország megalacsonyítását látták. Legkeményebben kelt ki Cobden: A kormány mostani iránya helytelen; a haza nem megszorító, szűbedugó, nem az idegeneket kiűző billetek, hanem orvosló rendszabályokat vár. Várja, hogy a kormány a képviselői rendszert nagyobb összhangzásba hozza a kor szellemével; és nehezen szíveli, hogy az egész világ előhalad, csak ő áll, sőt hátra lép. A haza takarékoskását és gazdálkodást vár; és merem állítani, hogy ha önök meg akarják óvni a köztársasági mozgalmaktól, többet teend e célra azon a régiebb korból maradt királyi pompa barbár kinövésének megszüntetése, mint mindenféle megszorító rendszabályok, melyek a népet a republicanizmus vitatásában megátolják. Gondolja meg a kormány, hogy a többség e házban mellette van, de kívül a közvélemény ellene. Tehát

nem fékező-szabályok, hanem reformok s gazdálkodás! Cobdennek Russell válaszolt, hosszasan védve a kormány alatt hozott megszorító törvényeket. Végre a bill 146 szóval 29 ellen harmadszor fölolvastatott.

Tegnap a felső házban először olvastatott Broughamnak az angol büntetőjog javítását illető billje. A bill támogatására felhozta a lord a legújabb eseményeket; 20 év óta foglalkozik a törvénykezés javításával, és soha szükségesebbnek nem tetszet az előtte, mint most, az Európát felforgató forradalom viharában, a fegyverek csatogása s a leomló trónok zuhanásai közt. Ó reményli s forrón ohajtja, hogy a brit alkotmány még soká ez ország dicsősége leendő, s kéri istentől, hogy ne engedje neki az emberi bölcsesség e legnagyobb szerű munkáját porba hullni látni, sat. Az alsóházban Hume jelentette, hogy f. hó 23kán indítványt teend új parlamenti reform iránt, minden házlakók szavazati joga, titkos szavazás, három évi parlament, s a választó-kerületek egyenlő felosztása alapján. — Urquhart kérdést tett Palmerstonhoz, igaz-e, hogy Török- és Oroszország közt támadó s védőszó-vetség van? Palmerston nyilvánította, hogy erről mit sem hallott. Russel indítványozta, hogy Exeter marquis ellen, ki azzal vádoltatik, hogy bérlőt kényszerítette úgy szavazni, mint parancsolta, vizsgálat rendeltessék; az indítvány csak 178 szóval 177 ellen, és így egy szótöbbséggel elfogadtatott.

Az éleczekben annyira gazdag Punch nevetettő torzképet közölt közelebb: A forradalom kocsiját négy neki szelesedett szilaj ló elragadva iszonyú sebességgel viszi. Egy fiatal hölgy „La Liberté” fején jacobinus sikkával, nem képes a rohanó lovakat visszatartani. Az utasok benn, mind koronás fők; arczokon rémülés és kétségbeesés ül; csak egy kis emberke — vonásaiban leirhatlan szelidség

és szívjóóság — ül nyugodtan, mintha a veszélyt nem tudná, s nem venné észre, hogy már már hátra kibukik a kocsiból. Egy öreg utas már kiugrott a kocsiból, de vesztélyesen, s most az ütődés következtében földön hever mellette összetört kalapja és esernyője. Még egy utas — ki kissé ittasnak látszik — már fél lábbal ugró-félben van, mint szinte egy koronás hölgy is. Hátral az inas helyén ül egy izmos termetű koronás férfiú, kezében hosszú kanacsuka, elfojtott de mégis észrevehető borzadással tekint a kocsit elragadt szilaj ménekre. A forradalom sziklás útjától föltre esik John Bull fogadója a, a brit országhoz. John Bull úr ajtaja előtt dohanyoz, s bámultában összesapja kezeit.

SPANYOLORSZÁG.

A f. hó 7ikei lázadást a kormány idegen (angol) arany által előidézettnek állítja. A katonákat némely nyugalmazott tisztek esábitották el. A vérontás megszüntetését Lersundi tábornoknak lehet leginkább köszönni (ugyanaz ki 1841ben föllázadt katonáival a királynét palotájából el akarta vinni.) Ő ugyan is a lázadók sorai közé rohanván, egy trombitás kezéből kiragadta trombitáját és a tüzelés megszüntetésére fuvta. Fulgoso, Castilia főkapitánya, Krisztina királyné veje (Rianzares leányát vette el) sebében meghalt. A lázadók közül 13 lövettet agyon. Az ostromállapot még folyvást tart. Az alkotmányos garantíák az egész országra nézve fel vannak függesztve.

Legújabb. Ő felsége az összes császári családdal 20kán este 10 $\frac{1}{2}$ óraker Innsbruckban megérkezett.

Felelős szerkesztő — Vida Károly.

H i r d e t é s e k.

(256)

Arverés.

(2, 3)

218. A pénzügyi ministerium rendelkezéséből közhírré tétetik, hogy néhai báró Barkóczy László székcsé-kehényári püspök tömegéhez tartozó ékszerék, arany s ezüst neműek folyó évi pesti Medardi országos vásár alkalmával június 5-én a pesti királyi harminczadivatal épületében arverés útján eladandának.

Heckenast Gusztáv Pesten megjelent és Wigand K. F. Pozsonyban és Sopronyban, Hagen K. Kassán, Benzur és Vetter Eperjesen, Telegdi L. Debreczenben, Bettelheim testvérek Aradon és minden hiteles könyv-árúsnál Magyar- és Erdélyországban kapható:

BÜNTETŐ JOGTAN

a codificatio és tudomány legújabb elvei szerint, különösen bírának s ügyvédek számára.

Irta

SZOKOLAY ISTVÁN.

Nagy 8-rét. 2 rész füzve 3 frt pengő pénzben.

Tartalom:

Előismeretek. A magyar büntető jog, és törvények fogalma. A büntető törvények tárgya és kötelező ereje. A büntető jog philosophiaja és politikája. Különböző más rokon tudományoktól is. A büntető jog a közjoghoz tartozik. A m. büntető jog forrásai. Segéd tudományok. A büntető jogtan felosztása.

Első rész. Általános büntető jogtan. I. Fejezet. A büntető jogigazolása. II. Fejezet. A büntetésekről általában. I. A büntetés fogalma és kellekei. II. A büntetés alanyai és tárgyai. III. A büntetés különbségei. IV. Bunkisérlet. V. Bunszerzők és segédek. VI. Bunszövetség. VII. A szándékosság és vétkes vigyázatlanság. VIII. Vétkes vigyázatlanság. IX. Bünhalmazat. X. Visszaesés. III. Fejezet. A büntetésekről. A) Általában a büntetések fogalmairól és alkalmazásáról. I. A büntetés fogalma és annak különbözött jelei némely rokon tárgyakról. II. Azon okok, melyek a büntetések szükségességét igazolják. III. Azon szabályok, melyek szerint a büntetéseket alkalmazni szükséges, czélszerű és jogos is. B) Részletesen a büntetésekről. a) Halálbüntetések. b) A halálbüntetés nemei. c) Holtak — képlet és távollevők. Testi büntetések. d) Halálbüntetés. Szabadsági büntetések. Becelemelési büntetések. IV. Fejezet. A beszámításról. A) Általános elvek. A beszámítás fogalma, kellekei, alanyai és tárgylagos mértéke. Azon okok, melyek a büntető beszámítást egészen kizárják. A büntetést enyhítő és terhelő körülmények. a) Enyhítő esetek. b) Terhelő körülmények. B) Részletesen. A beszámításnak némely egyes részei. a) A szándékosság és vétkes vigyázatlanság beszámítása. b) A bunkisérlet beszámítása. c) A bunszerzők, bunszövetség, a felhők beszámítása, kik megbízás, parancsolat, vagy tanács által vesznek részt büntetben. d) A bunszerzők és orgazdak beszámítása. e) A vélsen onvédelem beszámítása. f) A bünhalmazat, és büntetési visszaesés beszámítása. V. Fejezet. Birói hatalom. a) A törvények magyarázata. b) A büntetések felcserelése. c) A törvényes büntetés nehezítése és könnyítése. d) Az önkényes büntetések meghatározása. e) A büntetések közti választathatás. f) A büntetés koruli egyezkedés és elengedés. VI. Fejezet. A büntetés megszüntetése. a) Kegyelmezési jog. b) Elővétel. c) Büntetés természeti megszűnése.

Második rész. A bünteték és büntetésekéről részletesen. Általános elvek. I. Fejezet. Az élet-jogot sértő bünteték. 1. Gyilkosság. 2. Bérlés-, álnok-, rablójlikosság és mérgezés. 3. Rokonok és közhivatalnokok meggyilkolása. 4. Gyermekölés. 5. Gyermekek kitévése és elhagyása. 6. Idétlen szülés eszközlése. 7. Öngyilkosság. 8. Csoportozati gyilkosság. 9. Eléttől megfosztás a vélsen onvédelem esetében. II. Fejezet. Testi sértések. 1. Testi sértések és csontkitások. 2. Emberrablás. 3. Castratio. III. Fejezet. Vagyont illető bünteték. 1. Kártétel. 2. Lopás. 3. Rablás. 4. Gyújtogatás. 5. Arviz-okozás. 6. Csalási bünteték. IV. Fejezet. Becsület sérelmei. V. Fejezet. A vallást érdeklő bünteték. 1. Karomkodás. 2. Tobb-feleségesség. 3. A sz. egyház sérelmei. 4. Hamis esku és tanúság. VI. Fejezet. Erkölciség koruli bünteték. 1. Nösparáznaság. 2. Paráznalkodás és erőszakos közösködés. 3. Vértörtetés. 4. Agyartatás. 5. Természet-elleni közösködés. VII. Fejezet. Allományt illető bünteték. 1. Felségsértés. 2. A hűtelenség. 3. Külön bünteték a status-hatalom egyes részei ellen.

Harmadik rész. A bünvádi eljárás. I. Fejezet. Előleges ismeretek az eljárásról, bíróságról és birói illetőségéről bünvádi ügyekben. II. Fejezet. Általános fogalmak, ismeretek a büntető perrel, különbözéseiről s alkatrészeiről. 1. Rogtoni birások. 2. Kutató és vadló eljárás. 3. A büntető pernek alkatrészei. III. Fejezet. Elővizsgálat. 1. Az elővizsgálat ismertetése, szükségé, iránnya és alap-okai. 2. Azon eszközök, melyek által a büntény, azaz: Corpus delicti valószínűsége előállítatik. 3. A büntett szerzője körül gyanút és valószínűséget előidéző körülmények és eljárási szabályok. IV. Fejezet. A bünvádi per, azaz: fő- vagy részletes bünvizsgálat. 1. Általános fogalmak és a befogatás szabályai. 2. Azon eszközök, melyek által a büntető per célja létesítetik; nevezetesen a confrontatio — szembesítés. 3. A vádlott kihallgatása s megvizsgálása. 4. A vádlottnak védelme, és a büntető per záródása. V. Fejezet. Bebizonyítás. A. Általános elvek a büntető-jogi bizonyítás körül. B. Az onvallomás, mint büntető-jogi bizonyíték, kellekeivel és kötelező erejével. C. A tanu-vallomások bizonyítéka, és ennek tulajdonai, szükségéi. D. A bünjelenségek — india — mint kivilágási eszközök a büntetést és szerzője bebizonyítása tárgyában. E. Oklevelek. F. Birói szemle és műértők. G. Eskületétel, mint kivilágási esku a bünteték körül. H. Tortura. VI. Fejezet. Az ítélet. a) Fogalom, felosztás, kellekek. b) Perorvoslatok a bünvádi ítélet ellenében. c) Az ítélet végrehajtása.

Nyomatja Landerer és Heckenast.

(257) Gyógyszertár-árveretése. (1, 3)

Pénteken f. 1848-ik évi június 16-án délutóni három óraker, néhai Fiedler Mórizer hagyományához tartozó és a „fekete sashoz” címzett helybeli gyógyszertár, ugyanottan a helyszínen közárverés mellett eladandó lesz. Pozsony maj. 16-án 1848.

(252)

Haszonbérlet.

(3, 3)

216. A Jász-Kun kerületeknek eddigi közgazdálkodásuk alá tartozó — Kecskemét várossal határos pákai pusztából kiszakított, és 2791 holdakból álló birtokrész, több gazdasági épületekkel együtt, — egy nemkülönbön szab. kir. Szeged várossal határos „Mérgecs” pusztá, mely kiterjedésében 3871 holdakat teszen, szinte ott is létező több épületekkel együtt, külön külön e f. évi Sz. Mihály naptól kezdve 7 egymásután következő évekre f. évi július 17-én a pákai majornál tartandó közárverés útján haszonbérbe fognak adni. A haszonbéri feltételek minden Jász-Kun kebelbeli község házánál, ugy Pákan és Mérgecsen a gazdasági tisztségűnél megteudhatók.

Ménes-eladás.

A Jász-Kun kerületeknek pákai pusztáján létező ménes — mely összesen 180 darabokból áll, s ezek közt számos anyakanczák, mén- s jól betanított kocsis-lovak, és több alkalmas csikók találtak — f. évi július 18-án a pákai majornál tartandó nyilvános árverés útján részint parosan, részint pedig darabonként el fog adni. — Kelt Jász-Berényesen, maj. 6-án 1848.

Baresik Marton kerületi aljegyző.

Wigand K. F. Pozsonyban és Sopronyban, Hagen K. Kassán, Benzur és Vetter Eperjesen, Telegdi L. Debreczenben, Bettelheim testvérek Aradon és minden hiteles könyv-árúsnál Magyar- és Erdélyországban kapható:

MAGYARORSZÁG

LEIRÁSA.

Irta

FÉNYES ELEK.

Két rész egy kötetben.

Nagy 8-rét. Füzve 4 ft pp.

Már több ízben felszólítottak barátaim és jóakaróim: adám ki eddig megjelent geographiai és statistikai dolgozataimat egy summás kivonatban: minthogy 9 kötetet megvenni nem mindenkinek van módjában, de ideje sincs soknak ily terjedelmes munkák átolvasására. E felszólításnak engedni, czélszerűnek tartottam a most említett okokon kívül azért is, mert a statistikai adatok szüntelen változnak, s ennélfogva az ilyen munkák koronkénti megújítása minden országban, de különösen atalalkulási korszakában levő hazánkban, elmulhatlan szükségé. Jelen munkám tehát summás atnézete Magyarország földirati s állományi viszonyainak, a legújabb adatok és változások szerint; mellyneffogva ezt azok is használhatják, kik eddig megjelent munkáimat birják. Névszerint egészen ujonan vannak átdolgozva a következő czikkek: 1) A népességi s pedig minden oldalról tekintve 2) A bányászat. 3) Műipari. 4) Kereskedési. 5) Kozjövdelmi. 6) Fenyitőügyi. 7) Takarekpénztári. A földirati változások is, mint az olvasó látni fogja, tetemesek. Fényes Elek.

(255) Hirdetmény. (2, 3)

A szegárdi takarekpénztára ügyelő választmány f. évi június 13-án a megye házában reggeli 10 óraker tartandó közgyűlésről a t. cz. részvényeseket az alapszabály 22. §-a értelmében ezenel hivatalosan értesíti. — Kelt f. 1848-1 eszt. majus 14-én tartott választmányi ülésből.

Heckenast Gusztáv pesti kiadó könyv-árúsnál megjelent s

Wigand Károly pozsonyi könyv-árúsnál megszereshető:

Közhasznu

Esmeretek tára,

a Conversations-Lexikon szerint Magyarországra alkalmazva.

12 erős kötet. A—Z. Pest 1829—1835. 420 nyomtatott ív. Leszállított ár 12 ft pp.

Heckenast Gusztáv Pesten megjelent és Wigand K. F. Pozsonyban és Sopronyban, Hagen K. Kassán, Telegdi L. Debreczenben, Reichard fiai Közszegen, Bettelheim testvérek Aradon és minden hiteles könyv-árúsnál Magyar- és Erdélyországban kapható:

Világtörténet,

a legrégebb időktől a legújabb korig.

Tárgyalva

Dr. Edvi Illés László által.

12rét. Pesten 1846. 2 kötet füzve 1 ft pp.

A világ történetei

a legrégebb időktől fogva a legújabb korig.

Vezér fonalul a történeti oktatásban.

Irta

Kiss Lajos.

Nagy 12-rét. Füzve 48 kr. pengőben.

Status- és iparpapírok árka a börzén.

Bécs, maj. 22. 5 ptes statuskötelezv. 61 $\frac{1}{4}$; becsi banko 2 $\frac{1}{2}$ pct. 49; 2 pct. 39; rendi köt. 2 $\frac{1}{2}$ pct 49; 2 pct 39; bankrészevény dbja 905; ész. vasut 81; gloggniczi 79; pesti 50; mailandi 52; gőzhajó 430 frt pp. — A bankjegyváltás megszorítása jó hatással volt a statuspapírok árkeletére, melyek azután még emelkedtek.